

Lekarz przed sądem lekarskim

Anna Stychlerz, „Vox iuris” Doradztwo Prawne, Szczecin

Najdolegliwszą karą dla lekarza jest pozbawienie prawa wykonywania zawodu. Powoduje ona skreślenie lekarza z listy okręgowej izby lekarskiej. W takim przypadku ubieganie się o ponowny wpis na listę jest niemożliwy. Postępowanie wobec lekarza przed sądem lekarskim prowadzone jest na podstawie ustawy z dnia 17 maja 1989 roku o izbach lekarskich (Dz.U. nr 30, poz. 158 ze zm.) oraz przepisach rozporządzenia Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z 26 września 1990 roku (Dz.U. nr 69, poz. 406) w sprawie postępowania w przedmiocie odpowiedzialności zawodowej lekarzy. Po zebraniu materiału dowodowego w sprawie rzecznik odpowiedzialności zawodowej występuje do właściwego okręgowego sądu lekarskiego z wnioskiem o ukaranie lekarza. Następnie postępowanie toczy się już przed sądem lekarskim jako sądem I instancji. Ukaranym przez sąd I instancji lekarz ma prawo do odwołania się do sądu II instancji, którym jest Naczelny Sąd Lekarski.

DWUINSTANCYJNOŚĆ POSTĘPOWANIA

Postępowanie przed sądem lekarskim jest dwuinstancyjne. Na rozprawę wzywa się obwinionego lekarza oraz zawiadamia o jej terminie jego obrońcę i rzecznika odpowiedzialności zawodowej. Obwiniony lekarz może w każdym stadium postępowania, również w postępowaniu wyjaśniającym, ustano-

wić dla siebie obrońcę. Może nim być inny lekarz lub osoba wykonująca zawód adwokata. Nie może być nim natomiast rzecznik odpowiedzialności zawodowej ani członek składu orzekającego sądu. Po otrzymaniu wniosku o ukaranie przewodniczący sądu lekarskiego kieruje sprawę do rozpoznania na rozprawie i wydaje stosowne zarządzenia przygotowujące rozprawę. Jeżeli wniosek o ukaranie odpowiada warunkom formalnym, a sprawę skierowano do rozpoznania na rozprawie, przewodniczący sądu lekarskiego zarządza doręczenie jego odpisu obwinionemu lekarzowi. Na rozprawę wzywa się obwinionego lekarza oraz zawiadamia o jej terminie jego obrońcę i rzecznika odpowiedzialności zawodowej. Pomiędzy terminem doręczenia obwinionemu lekarzowi wniosku o ukaranie a terminem rozprawy powinno upłynąć co najmniej 14 dni. W razie niezachowania tego terminu, obwiniony lekarz lub jego obrońca może żądać odroczenia rozprawy. Udział rzecznika odpowiedzialności zawodowej w rozprawie jest obowiązkowy. Nie usprawiedliwione niestawienie obwinionego lekarza lub jego obrońcy na rozprawie nie stanowi przeszkody do rozpoznania sprawy, chyba że sąd lekarski uzna ich obecność za konieczną. Oskarżycielem przed sądem I instancji jest okręgowy rzecznik lub jego zastępca, a także Naczelny Rzecznik lub jego zastępca, jeśli prowadził postępowanie wyjaśniające. Po

Adres do korespondencji:
Anna Stychlerz
ul. Wojska Polskiego 63
70-476 Szczecin
tel./faks: (91) 43-43-999
tel.: 0601-784-817
e-mail: info@voxiuris.pl

Copyright © 2009 Via Medica
ISSN 1897-3590

zakończeniu postępowania dowodowego rozprawę kończą przemówienia stron i obrońców, przy czym ostatni głos przysługuje obwinionemu lekarzowi. Sąd lekarski orzeka na podstawie materiału dowodowego ujawnionego w toku rozprawy. Wymierzając karę, sąd lekarski bierze pod uwagę stopień winy, naruszenie zasad etyki i deontologii zawodowej, naruszenie przepisów o wykonywaniu zawodu lekarza, skutki czynu oraz zachowanie się obwinionego przed popełnieniem przewinienia zawodowego i po jego popełnieniu.

ORZECZENIA SĄDU

Sąd lekarski może wydać orzeczenie uniewinniające lub uznać lekarza za winnego zarzucanego mu czynu i orzec karę z katalogu kar przewidzianego w ustawie. W orzeczeniu rozstrzyga o tym, czy obwiniony lekarz popełnił zarzucony mu czyn. Orzeczenie wydane przez sąd lekarski powinno zawierać:

- 1) oznaczenie sądu, który je wydał, oraz nazwiska członków sądu, rzecznika odpowiedzialności zawodowej i protokolanta;
- 2) datę oraz miejsce rozpoznania sprawy i wydania orzeczenia;
- 3) imię i nazwisko oraz inne dane określające tożsamość obwinionego lekarza;
- 4) opis zarzucanego przewinienia zawodowego;
- 5) rozstrzygnięcie sądu lekarskiego;
- 6) uzasadnienie.

Ponadto orzeczenie skazujące powinno zawierać: dokładne określenie przewinienia zawodowego przypisanego obwinionemu lekarzowi przez sąd lekarski oraz rozstrzygnięcie co do kary. Sąd lekarski z urzędu uzasadnia na piśmie rozstrzygnięcia, od których przysługuje środek odwoławczy. Uzasadnienie powinno być sporządzone na piśmie w ciągu 14 dni. Odpisy orzeczeń i postanowień wraz z uzasadnieniem i pouczeniem o środkach odwoławczych i terminie

ich wniesienia doręcza się stronom i pokrzywdzonemu, a jeżeli ustanowiono obrońcę, odpisy te doręcza się również obrońcy.

ŚRODKI ODWOŁAWCZE

Dwuinstancyjność postępowania wiąże się z możliwością wniesienia odwołania przez obwinionego lekarza od orzeczenia sądu I instancji do sądu II instancji. Odwołanie wraz z odpisami dla stron wnosi się do sądu lekarskiego, który wydał zaskarżone orzeczenie. Sąd lekarski w ciągu 7 dni od daty wpływu przekazuje akta sprawy sądowi właściwemu do rozpoznania odwołania albo odmawia przyjęcia odwołania, jeżeli zostało wniesione po terminie lub przez osobę nieuprawnioną albo jest niedopuszczalne z mocy ustawy. Z chwilą otrzymania odwołania postępowanie toczy się przed Naczelny Sąd Lekarskim. Sąd ten rozpatruje sprawę w granicach odwołania. Po rozpoznaniu środka odwoławczego Naczelny Sąd Lekarski może:

- utrzymać orzeczenie w mocy;
- zmienić zaskarżone orzeczenie;
- uchylić orzeczenie w części lub w całości;
- uchylić orzeczenie i przekazać do ponownego rozpatrzenia sądowi lekarskiemu I instancji.

Orzeczenie sądu II instancji staje się prawomocne z chwilą ogłoszenia. Wyjątek odnosi się do orzeczonej kary zawieszenia lub utraty wykonywania zawodu. W przypadku orzeczenia lub utrzymania tych kar w mocy przez sąd II instancji ukarany lekarz może wnieść odwołanie do sądu apelacyjnego — sądu pracy i ubezpieczeń społecznych.

BRAK MOŻLIWOŚCI ODSTĄPIENIA OD WYMIERZENIA KARY

Zgodnie z wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 18 lutego 1994 roku, sygn. akt. I PLN 1/94, sąd lekarski orzekający w sprawie odpowiedzialności zawodowej lekarza — uznawszy oskarżonego za winnego popeł-

nienia zarzuconego mu czynu — nie może odstąpić od wymierzenia kary.

KATALOG KAR

Zgodnie z ustawą z dnia z 17 maja 1989 roku o izbach lekarskich sąd lekarski może orzec w stosunku do lekarza karę:

- upomnienia;
- nagany;
- zawieszenia prawa wykonywania zawodu na okres od sześciu miesięcy do trzech lat;
- pozbawienia prawa wykonywania zawodu.

Wymienione wyżej kary stanowią katalog zamknięty. W związku z ich orzeczeniem ustawa przewiduje sankcje dla lekarza. I tak kara nagany i zawieszenie prawa wykonywania zawodu oznacza utratę prawa wybieralności do organów izb lekarskich. Natomiast kara zawieszenia w czynnościach zawodowych powoduje zakaz wykonywania przez lekarza praktyki lekarskiej w każdej z możliwych form. Pozbawienie prawa wykonywania zawodu powoduje skreślenie lekarza z listy okręgowej izby lekarskiej. Ubieganie się o ponowny wpis w takim wypadku jest już niemożliwe.

ZMIANY W PRZEPISACH

W projekcie ustawy o izbach lekarskich przyjętym przez Naczelną Radę Lekarską poszerzono katalog obowiązujących kar dla lekarzy, którymi mogą zostać ukarani przez sąd lekarski. Katalog poszerzono o karę pieniężną (od jednokrotnego do dziesięcio-

krotności minimalnego miesięcznego wynagrodzenia za pracę), zakaz pełnienia funkcji kierowniczych w placówkach ochrony zdrowia na okres 1–5 lat oraz czasowe zawieszenie wykonywania przez lekarza określonych czynności medycznych. Proponowane zmiany dotyczą też postępowania przed sądami lekarskimi. Dodatkowe uprawnienia przyznano ponadto osobie pozywającej, która miałaby być stroną procesu, a nie świadkiem, jak obecnie. Mogłaby ona uczestniczyć w całym przebiegu procesu i zadawać pytania lub powoływać pełnomocnika itp.

USUNIĘCIE WPISU O UKARANIU

Orzeczenie o ukaraniu lekarza podlega wpisowi do rejestru prowadzonego przez Naczelną Radę Lekarską. Usunięcie wpisu jest możliwe, ale dopiero po upływie czasu określonego w przepisach powołanej we wstępie ustawy. W przypadku kary upomnienia lub nagany usunięcie wpisu jest możliwe po upływie trzech lat od uprawomocnienia się orzeczenia o ukaraniu. Natomiast w przypadku kary zawieszenia prawa wykonywania zawodu usunięcie kary z rejestru jest możliwe po upływie 5 lat od jej odbycia pod warunkiem tego, że lekarz nie zostanie w tym czasie ukarany lub nie zostanie przeciwko niemu wszczęte postępowanie w przedmiocie odpowiedzialności zawodowej. Z rejestru nie usuwa się wpisu o pozbawieniu prawa wykonywania zawodu.

PODSTAWA PRAWNA

1. Ustawa z dnia 17 maja 1989 r. o izbach lekarskich (Dz.U. nr 30, poz. 158 ze zm.).
2. Rozporządzenie Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z 26 września 1990 r. w sprawie postępowania w przedmiocie odpowiedzialności zawodowej lekarzy (Dz.U. nr 69, poz. 406).
3. Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 lutego 1994 r. sygn. akt. I PLN 1/94 OSNP 1994/1/16.